

SAMUEL GRADEL

ur. 1918; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2006, Lublin, dwudziestolecie międzywojenne, edukacja, gimnazjum humanistyczne, szkoła budowlana, nauczyciele

Nauczyciele z gimnazjum humanistycznego i szkoły budowlanej

Mój ojciec był jednym z założycieli Gimnazjum Humanistycznego [Koedukacyjnego] Towarzystwa Zakładania Szkół Żydowskich i był w zarządzie aż do wojny. Tam było osiem klas i trzy oddziały przygotowawcze: [klasa] podwstępna A, podwstępna B, wstępna, [po ich zakończeniu] przechodziło się do pierwszej klasy. Te trzy oddziały to były nie dla wszystkich, bo trzeba było płacić, [więc] zasadniczo chodzili do szkoły powszechnej i po siedmiu klasach przechodzili do trzeciej klasy [gimnazjum]. Ja chodziłem do tych trzech oddziałów i później jeszcze [przez] pięć lat do pięciu klas. Trzy ostatnie lata zostawiłem, bo poszedłem do szkoły budownictwa i tam cztery lata chodziłem.

Za moich czasów dyrektorem był Pasternak. Pochodził ze Stanisławowa. Zasadniczo wszyscy nauczyciele w gimnazjum byli z Małopolski, dlatego że tam był przecież zabór austriacki i tam była większa wolność – mogli się uczyć, a tu u nas był zabór rosyjski i nie było inteligencji żydowskiej, wszyscy nauczyciele przyjechali z Małopolski Wschodniej. Był matematyk, nazywał się Trauner, był z Podhajec. Był Blumental – polonista. Pochodził z Tłustego. Była Klajmanówna, uczyła francuskiego, zdaje się, że oni się pobrali. Młodzi ludzie przyjeżdżali i dużo było tam ślubów. Była Langfusówna, która uczyła przyrody. Ona była lublinianką i mieszkała w tym samym domu co my, w tym Spółdomie. Była Lewinowa, uczyła geografii. Mandelkern też był matematykiem.

Tych nauczycieli z gimnazjum humanistycznego [lepiej] pamiętam [niż] z budowlanej szkoły, która była później. Tam dyrektor się nazywał Łukasiewicz, Stanisław Łukasiewicz – architekt. I był inżynier Chylecki, był Reczyński, on był matematykiem. Była kobieta, Angielka, która uczyła niemieckiego.

Data i miejsce nagrania	2006-12-24, Tel Awiw
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Magdalena Ładziak
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"